

ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У СФЕРІ ЗАПОВІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ МИТНИМИ ОРГАНАМИ

Руслан Анатолійович ЧЕРКАССЬКИЙ,

кандидат наук з державного управління

Її Величності служба доходів і митниць (Her Majesty's Revenue & Customs, далі HMRC) є органом державної влади «без міністерського портфеля», створена Актом парламенту в 2005 році як новий орган, що замінив Службу внутрішніх доходів і Митно-акцизну службу. Казначейство (Міністерство фінансів) спрямовує і розробляє стратегію податкової політики, HMRC відповідає за її реалізацію [1]. Серед основних завдань HMRC слід виділити: забезпечення надходження коштів до бюджету; сприяння законній міжнародній торгівлі, захист фіскальної, економічної, соціальної та фізичної безпеки Великої Британії; адміністрування податкової системи в найбільш простий, орієнтований на клієнта й ефективний спосіб; адміністрування соціальних виплат. У структурі HMRC серед 72 департаментів власне «митних» лише 25: 1) Митний департамент; 2) Департамент трансформації митниці [1].

Цікавим є той факт, що на відміну від США, де основним завданням Митно-прикордонної служби є захист громадян від зовнішніх та внутрішніх загроз, й фіскальна функція є вторинною, у Великій Британії, як і в Китаї, головною метою Державної служби податкових та митних зборів є саме наповнення бюджету, а за захист осіб у цій країні від зовнішніх загроз відповідає Національне агентство з питань злочинності. Поряд з ним, аналогічні функції до Митно-прикордонної служби США виконують Прикордонні війська Великобританії, а саме – здійснюють імміграційний та митний контроль, борються з контрабандою, збирають митні платежі. Але, на відміну від США, цей орган не є окремим міністерством, а входить до складу Міністерства внутрішніх справ, аналогічно як у Китайській народній республіці [0]. Таким чином, Великобританія основними загрозами для митної безпеки бачить саме як фінансові втрати бюджету, так й безпеку своїх підданих від терористичної діяльності. Саме тому перед усіма органами, що забезпечують митну безпеку Великобританії, стоять завдання фіскально-безпекового напрямку [2].

У 2014 році HMRC прагнула стати більш ефективною організацією, яка орієнтована на цифрові технології. Окрім того, метою було скоротити операційні витрати на 235 млн фунтів стерлінгів на рік, зберігши при цьому ті ж результати щодо відповіді на телефонні дзвінки та обробку пошти. Організації частково заважали її розмір та географічні обмеження. З більш ніж 70000 співробітників у 170 офісах співпраця між командами зазвичай обмежувалася розташуванням офісу. Для вирішення цієї проблеми компанія Restore надала виділене середовище Digital Mailroom, передане на аутсорсинг, протягом чотирьох місяців. Унікальність цього рішення полягала у необхідності не тільки сканувати пошту, як традиційну

© Черкаський Р. А., 2020

цифрову поштову електронну скриньку, а й здійснювати велику маршрутизацію фізичної пошти, яка була повністю автоматизована за допомогою технології оптичного розпізнавання (OCR). При цьому вся оцифрована документація повинна була відповідати стандарту BS10008 та найсуворішим заходам безпеки у зв'язку з характером роботи, що виконується митницею. Цифрова поштова служба HMRC тепер обробляє понад 35 000 поштових відправлень на день у рамках SLA від 36 до 48 годин. Загалом він обробляє 5-6 млн відсканованих зображень на місяць. Партнерство призвело до 95% автоматичної класифікації типу документа, предмета та ідентифікатора клієнта. Це забезпечує «правильну маршрутизацію» пошти призначеному одержувачу HMRC без необхідності ручного втручання. Стратегічно цифрова поштова служба дозволила HMRC об'єднати п'ять великих регіональних поштових вузлів в один і покращила обслуговування клієнтів за рахунок значного покращення догляду за цінними документами з повною прозорістю та відстежуваністю. Тісно співпрацюючи понад шість років, Restore тепер є частиною поточної стратегії цифрової трансформації HMRC, підтримуючи урядовий орган у його зусиллях щодо подальшої оптимізації своєї роботи.

На особливу увагу заслуговує досвід Агентства прикордонного контролю Великої Британії (UK Border Agency) з виявлення, попередження митних правопорушень та розроблення напрямів модернізації служби. Існування інституту проведення незалежних перевірок, що гарантує дієвість подальших модернізацій служби, є одним із показників успіху в боротьбі з митними правопорушеннями. Результати перевірок викладаються у вигляді звітів із зазначенням висновків у вигляді рекомендацій щодо подальших дій. Звіти є загальнодоступними і викладені на сайті www.independent.gov.uk. Розвідувальні дані є важливим засобом попередження і виявлення митних правопорушень у Великій Британії. Можливість застосування превентивних заходів, спрямованих на перешкоджання реалізації незаконних дій, є головним елементом схеми боротьби з митними правопорушеннями [3].

Втім, на сьогодні слід констатувати, що систематичні помилки британських митників дозволили злочинним угрупованням лише за чотири роки обдурити Європейський союз на суму не менше 2 мільярдів фунтів стерлінгів плюс ще мільярди недоотриманого ПДВ, заявило бюро ЄС боротьби з шахрайством OLAF. Дане відомство відмітило, що збої митниці та акцизів коштували як мінімум 5,2 млрд євро (4,5 млрд фунтів стерлінгів) у вигляді несплачених мит та ПДВ.

Разом із тим, слід відзначити і позитивні аспекти досвіду Великобританії, який слід використати вітчизняному законодавцю в рамках вдосконалення діяльності Державної митної служби України як суб'єкта протидії та запобігання митній злочинності: по-перше, в цій країні митні володіють широким коло повноважень в контексті здійснення оперативно-розшукової роботи. Так, в ході збирання інформації митні органи можуть проводити інтенсивні втручання в діяльність певного суб'єкта, наприклад: прослуховування телефонних розмов і квартир, спостереження, фото- та відеозйомка постраждалих, а також використання слідчих під прикриттям, тощо; по-друге, важливим аспектом

протидії та запобігання митній злочинності є професійна підготовка кадрів митних органів. Окрім того, з позитивного боку слід відзначити високий рівень соціального та фінансового забезпечення працівників митниці.

Список використаних джерел:

1. Український та зарубіжний досвід побудови митних органів: рекомендації для сучасної України / URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/Projects_2014/Trade_Facilitation_dialogue/Ukrainian_customs_service_Savarets_2017.pdf

2. Попівняк О.І. Міжнародний досвід забезпечення митної безпеки. Правова просвіта: електронне науково-фахове видання. 2018. № 2. URL: http://www.pravo.nauka.com.ua/pdf/2_2018/82.pdf

3. Яромій І. В. Щодо можливості використання зарубіжного досвіду функціонування митних органів в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 6. Том 4. 2017. С.382-385